2.32.5/17

ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐ
Ռ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

« 11 » 01 2021թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ0002-21

Ձեռնարկողը՝ ***«Հայնախագիծ» ԲԲԸ***
ք. Երևան, Չարենցի 1

Գործունեությունը՝ ***«Վայոց ձոր-4» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթերի (ՄՄՀՏՊՓ) շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական գնահատման հաշվետվություն***
Վայոց ձորի մարզ

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրենի պաշտոնակատար՝ Գ. Գևորգյան

Առդիր՝ 8 թերթ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

թիվ ԲՓ 0002-21

<11> 01 2021թ.

Վայոց ձորի մարզի «Վայոց ձոր-4» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթերի (ՄՄՀՏՊՓ) շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական գնահատման հաշվետվություն

Ձեռնարկող՝	«Հայնախագիծ» ԲԲԸ
Ներկայացված նյութեր՝	ՄՄՀՏՊՓ նախագծեր, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական գնահատման /ՇՄԱՌԳ/ հաշվետվություն
Փաստաթղթի տեսակը՝	Հիմնադրութային փաստաթուղթ
Իրականացման վայրը՝	Վայոց ձորի մարզի «Վայոց ձոր-4» միկրոռեգիոնում ընդգրկված Ջերմուկ քաղաք և 4 գյուղական համայնքներ

Ներածական մաս Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի, 1-ին մասի՝ «Վայոց ձոր-4» ՄՄՀՏՊ փաստաթուղթը հանդիսանում է քաղաքաշինության բնագավառին վերաբերող հիմնադրութային փաստաթուղթ:

«Վայոց ձոր-4» ՄՄՀՏՊ փաստաթղթերի նախագծերը ներառում են՝ Զառիթափ, Արտավան, Բարձրունի, Գոմք (Ախտա), Խնձորուտ, Մարտիրոս, Նոր Ազնաբերդ, Սարավան (Ուղեձոր), Սերս (ընդամենը 9) գյուղական համայնքները:

«Վայոց ձոր-4» ՄՄՀՏՊՓ նախագիծն ընդգրկում է 46834,85 հա մակերեսով տարածք, որտեղ բնակչության թիվը ներկայումս կազմում է 3762 մարդ: Տարածքում առկա են բնական, բուժական, առողջապահական, հանքահումքային ռեսուրսներ:

ՄՄՀՏՊՓ նախագծի հիմնական նպատակն է՝ միկրոռեգիոնում ներառված համայնքների տարածքներում տարածական պլանավորման միջոցով բարենպաստ կենսամիջավայրի ձևավորումը, կայուն զարգացման համար անհրաժեշտ նախադրյալների ստեղծումը, ինչպես նաև համայնքների սոցիալ-տնտեսական զարգացմանը և շրջակա միջավայրի և պատմամշակութային արժեքների պահպանմանն ուղղված միջոցառումների մշակումը: Սույն փաստաթղթի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական գնահատման վերլուծությունները կատարվել են նախագծի դրույթներին համապատասխան, հաշվի առնելով ծրագրում ներառված համայնքների 2017-2021 թթ. զարգացման ծրագրերը: Ծրագրում ընդգրկված գյուղական համայնքների տարածքային քաղաքաշինական խնդիրների լուծման և շրջակա միջավայրի պահպանության արդյունավետ կազմակերպման համար փաստաթղթում համալիր կերպով գնահատվել են գոյություն ունեցող իրավիճակը և առկա բնապահպանական խնդիրները և ընտրվել են զարգացման այնպիսի սկզբունքներ, որոնք թույլ կտան ներդաշնակորեն լուծել սոցիալական, տնտեսական և բնապահպանական խնդիրները:

Նկարագրական մաս Վայոց ձորի մարզի դիտարկվող տարածքը գտնվում է Արփա գետի միջին հոսանքում և տարածված է նրա երկու ափերին: Տարածքը

ЗАКЛЮЧЕНИЕ ЭКСПЕРТИЗЫ COMMISSION OF EXPERTS

հյուսիսից, արևմուտքից և հարավ-արևելքից շրջապատված է Վայոց Ձորի լեռնաշղթաների ճյուղավորումների խիստ կտրտված և թեք լանջերով: Տարածքի բացարձակ բարձրությունները տատանվում են 960-1060մ-ի սահմաններում:

Տարածաշրջանի ջրային ռեսուրսները կազմավորվում են մակերևութային հոսքից և ստորերկրյա ջրերից: Տարածաշրջանի հիմնական ջրային արտերիան Արփա գետն է, իր աջափնյա Ելփին և ձախափնյա Գնիշիկ վտակներով: Միկրոռեգիոնի տարածքում տարածված են մակերևութին մոտ գրունտային ջրերի հոսքեր, որոնք հիմնականում հանդիպում են ժամանակավոր հոսքերի, ձորակների և Արփա գետի հովտում (ցածրադիր տարածքներում) ափամերձ տարածությունները մասամբ ջրածածկում են և ճահճացնում: Այդ տարածքները առողջացնելու և գյուղատնտեսական նպատակներով կիրառելու համար խողովակաշարերի միջոցով (դրենաժային համակարգ) հավաքվել և հեռացվել են Արփա գետը:

Դիտարկվող տարածքում գեոդինամիկ երևույթներից տարածված են սողանքները, քարահոսքերը, հեղեղները: Տարածքում գրունտի առավելագույն արագացումը 0.4 է, բալայինությունը 9 բալ և ավելի:

Ներկա իրավիճակում միկրոռեգիոնի բնակչության հիմնական զբաղմունքն է՝ գինեգործությունը, բուսաբուծությունը, այգեգործությունը, անասնապահությունը, հացահատիկի մշակությունը, հողագործությունը, մեղվաբուծությունը, հանքային ջրերի արտադրություն և առևտուրը:

Միկրոռեգիոնի տարածքում առկա են ոչ մետաղական /տուֆ, կրաքար, կավ, գիպսաբեր ապարներ և այլն/, բազմամետաղային /գ. Սարավան, գ. Արտավան/, մանգան /գ. Մարտիրոս, գ. Խնձորուտ/ և այլն, որոնց մեծ մասը ներկայումս չեն գործում: Հանքավայրերի շահագործման հետևանքով խախտված տարածքներն իրենց բացասական ազդեցությունն են թողնում շրջակա միջավայրի վրա: Արփա գետի ավազանում կառուցված հիդրոէլեկտրոկայաններն իրենց բացասական ազդեցությունն են թողնում գետային էկոհամակարգի վրա, փոխելով գետի ռեժիմը:

«Վայոց ձոր-4» միկրոռեգիոնի գյուղական համայնքներում առկա են սոցիալ-կենցաղային, ինժեներատրանսպորտային և կոմունալ ենթակառուցվածքների հետ կապված հիմնախնդիրներ, որոնց համար համայնքների զարգացման ծրագրերում սույն փաստաթղթով առաջարկվել են հեռանկարային զարգացման ուղղություններ:

Ծրագրում ընդգրկված համայնքների սոցիալական միջավայրի և շրջակա միջավայրի վրա տեխնածին ազդեցության հիմնական գործոններ են հանդիսանում.

- մթնոլորտային օդի աղտոտումն արդյունաբերական ձեռնարկությունների, բնակելի հատվածի ջեռուցման և ավտոտրանսպորտի արտանետումներով,
- մակերևութային ջրերի աղտոտումն արտադրական հոսքաջրերով և կենցաղային կեղտաջրերով,
- հողերի աղտոտումը կոշտ կենցաղային թափոններով,
- աղմուկը,
- անտառի անկանոն օգտագործումը, ինչն էներգետիկ ճգնաժամի տարիներին հանգեցրել է անտառային տարածքների և կենսաբազմազանության կրճատմանը:

Շրջակա միջավայրի վրա վնասակար ազդեցություն ունեցող բնական գործոններից են հանդիսանում՝ սողանքները, սելավները և հողերի էրոզիան:

Ներկայումս «Վայոց ձոր-4» միկրոռեգիոնում ընդգրկված համայնքներում մթնոլորտային օդն աղտոտվում է արդյունաբերական ձեռնարկությունների, բնակելի և հասարակական շենքերի ջեռուցման անհատական սարքերի և ավտոտրանսպորտի արտանետումներով: Մթնոլորտ արտանետումների 89.8%-ը բաժին է ընկնում ավտոտրանսպորտին: ՄՄՀՏՊՓ համայնքներում, որտեղ առկա են արդյունաբերական փոքր ձեռնարկություններ, գործում են պլանային արտադրողականության 5-10%-ի

ЗАКЛЮЧЕНИЕ ЭКСПЕРТИЗЫ COMMISSION OF EXPERTS

սահմաններում: Արդյունաբերական արտանետումները պատկանում են վտանգավորության 4-րդ և 5-րդ դասերին: Արդյունաբերական բոլոր աղբյուրներից արտանետումների ընդհանուր քանակները կազմում են են 3,88 տ/տարի տ/տարի, համայնքներում ֆոնային աղտոտվածության մակարդակն աղտոտող բոլոր նյութերով զգալիորեն ցածր է սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաներից (ՍԹԿ): Հեռանկարում բոլոր ձեռնարկությունների համար նախատեսված 5-10% արտադրողականության աճի դեպքում արդյունաբերական արտանետումների քանակը կկազմի 4,27 տ/տարի:

Ջեռուցման ժամանակ վնասակար արտանետումների հաշվարկները կատարված են գազի ծախսից ելնելով 70%, էլեկտրաէներգիա – 15%, արևային էներգիա – 15 %

Ներկա դրությամբ բացի Զառիթափ գյուղից, որը գազաֆիկացված է 60%-ով, միկրոռեգիոնի մնացածը բոլոր համայնքերը գազաֆիկացված չեն: Չգազաֆիկացված համայնքները ջեռուցվում են փայտով, իսկ Զառիթափ գյուղը ջեռուցվում է գազով՝ 60 %, փայտով՝ 40%: Մթնոլորտ վնասակար արտանետումների քանակը ջեռուցումից, արդյունաբերությունից և ավտոտրանսպորտից ընդհանուր կազմում է 260,27 տ/տարի, իսկ մթնոլորտ վնասակար արտանետումներից տնտեսությանը հասցված տնտեսական վնասը հաշվարկվել է 3,62 մլն. դրամ տարի: Հեռանկարում ջեռուցման համար նախատեսվում է օգտագործել հիմնականում բնական գազ, իսկ որպես այլընտրանքային էներգիայի աղբյուր կօգտագործվի նաև արևային էներգիան: Ի հաշիվ ջեռուցման նոր տեխնոլոգիաների կնվազեն մթնոլորտային արտանետումները: Մթնոլորտ վնասակար արտանետումներից տնտեսությանը հասցված տնտեսական վնասը կկազմի 2,86 մլն. դրամ տարի:

Տարածքի համալիր գնահատականը վերլուծվել է տեղանքի կլիմայական պայմանների, մթնոլորտային օդի աղտոտվածության մակարդակի, արդյունաբերական պոտենցիալի, բնակչության և ավտոտրանսպորտի խտության ցուցանիշների հաշվառմամբ, համաձայն արդյունքների՝ անտրոպոգեն թույլ ազդեցության գոտին «Վայոց ձոր-4» ՄՄՀՏՊՓ տարածաշրջանի համայնքների համար կազմում է 49940,53 հա, իսկ տարածքի համալիր գնահատականը հիգիենիկ իրավիճակով համարվում է բարենպաստ: Հեռանկարում, բոլոր ձեռնարկությունների համար նախատեսված արտադրողականության աճի դեպքում տարածքի համալիր գնահատականը ևս կլինի բարենպաստ:

Ներկայումս գետերի աղտոտվածության հիմնական պատճառ են հանդիսանում ՄՄՀՏՊ փաստաթղթում ընդգրկված բնակավայրերի տնտեսակենցաղային հոսքաջրերը, որոնք առանց մաքրվելու թափվում եմ Արփայի գետավազան՝ ստեղծելով հակասանիտարական վիճակ: Գետ թափվող հոսքաջրերի հետևանքով շրջակա ջրային ավազանին հասցված տնտեսական վնասը ներկա դրությամբ գնահատվում է տարեկան 6,41 մլն. դրամ: Արփա գետի ավազանում օբյեկտների սպասարկման և շահագործման արդյունքում զգալիորեն ավելացել է գետի աղտոտվածությունը /գետը դասվում է որպես "միջակ" 3-րդ դասի կարգավիճակ/, արդյունքում «Վայոց ձոր-4» միկրոռեգիոնի համայնքների սահմաններում գետի օգտագործումը ռեկրեակցիոն նպատակով բացառվում է: Նախագծով նախատեսվում է հեռանկարում գյուղական համայնքների համար կառուցել կեղտաջրերի մաքրման կայաններ: Գյուղական համայնքների աշխարհագրական դիրքը թույլ չի տալիս «Վայոց ձոր-4» ամբողջ միկրոռեգիոնի տարածաշրջանի համար մեկ միասնական կեղտաջրերի մաքրման կայանի նախատեսում: Տնտեսակենցաղային հոսքաջրերի մաքրման համար նախատեսված է տեղադրել տարբեր արտադրողականության կենսաբանական մաքրման կայաններ, ինչը կապահովի 98% մաքրման արդյունավետություն: Գետ

թափվող հոսքաջրերի հետևանքով շրջակա ջրային ավազանին հասցված տնտեսական վնասը կենսաբանական մաքրման կայանների առկայության դեպքում զգալիորեն կնվազի:

«Վայոց ձոր-4» ՄՄՀՏՊ փաստաթղթում ներառված 5 համայնքների ընդհանուր մակերեսը կազմում է 49940,53 հա, իսկ միկրոռեգիոնի բնակչության հաշվարկային թիվը նախագծով կազմում է 4138 մարդ: մարդ: Հեռանկարում տնտեսության զարգացման հիմնական ճյուղերը կլինեն՝ այգեգործությունը, առևտուրը, խաղողագործությունը, մեղվաբուծությունը, անասնապահությունը, հողագործությունը, հացահատիկային կուլտուրաների մշակումը: Նախագծով նախատեսված հողերի նպատակային նշանակության, հողատեսքերի գործառական նշանակության փոփոխությունները ներկայացվում են ստորև.

Ցուցանիշը	Չափման միավորը	Փաստացի	Հեռանկարային
1	2	3	4
Համայնքի, համակցված փաստաթղթի դեպքում նախագծվող համայնքների վարչական սահմաններում ընդգրկված հողերի ընդհանուր մակերեսը	հա	46834.86	46834.86
բնակավայրերի հողեր	հա	658.54	660.161
արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման եվ այլ արտադրական նշանակության հողեր	հա	1136	1136.068
էներգետիկայի, կապի, տրանսպորտի, կոմունալ ենթակառուցվածքների հողեր	հա	61.22	93.265
հատուկ պահպանվող տարածքների հողեր	հա	283.14	293.158
հատուկ նշանակության հողեր	հա	0.61	0.73
գյուղատնտեսական նշանակության հողեր	հա	43139.87	43095.998
անտառային հողեր	հա	1362.00	1362.00
ջրային հողեր	հա	193.48	193.48

Հողի աղտոտման հիմնական աղբյուրներն են հանդիսանում ավտոտրանսպորտի, արդյունաբերական ձեռնարկությունների փոշեգազային մթնոլորտային արտանետումները, արդյունաբերական և կենցաղային թափոնները: Համաձայն համայնքների տարածքների հողերի գնահատման արդյունքների վերլուծությունների՝ հողերն աղտոտված չեն ծանր մետաղներով, հողերի աղտոտվածության մակարդակը գնահատված է ցածր, էկոլոգիական իրավիճակը՝ բավարար: Հեռանկարում, տարածական պլանավորման նախագծերի իրականացման արդյունքում հողերի աղտոտվածության մակարդակի և նոր արդյունաբերական ձեռնարկությունների թվի զգալի ավելացում չի նախատեսվում: Բնակչության թվի ավելացման հետ կապված կզարգանա անասնապահությունը և հողագործությունը, սակայն արդյունքում օդի, հողային և ջրային պաշարների աղտոտվածությունը չի ազդի տարածքի էկոլոգիական վիճակի վրա և տարածքը կմնա որպես թույլ աղտոտվածության գոտի:

«Վայոց ձոր-4» միկրոռեգիոնի տարածքում բազմաթիվ ընդերքօգտագործողների կողմից ընդերքօգտագործման աշխատանքների արդյունքում լանդշաֆտը ենթարկվել է դեգրադացիայի՝ բացասական ազդեցություն թողնելով շրջակա միջավայրի վրա և մակերևույթային հոսքերի հիդրոլոգիական ռեժիմի վրա: Հեռանկարային ժամանակահատվածում նախատեսված է վերականգնել միկրոռեգիոնի տարածքում շահագործված և շահագործվող օգտակար հանածոների հանքավայրերի նախատեսված

տարածքները: Ռեկուլտիվացման/վերականգնման աշխատանքները կներառեն երկու փուլեր՝ կենսաբանական և տեխնիկական: Կենսաբանական եղանակը կկիրառվի այն գրունտերի համար, որտեղ էրոզիան կանխարգելելու նպատակով անհրաժեշտ կլինի ստեղծել բուսական շերտ: Հողի աղտոտման կանխարգելման և հակաէռոզիոն միջոցառումների շարքին են դասվում համայնքային տարածքների կանաչապատումը, թափոնների կառավարումը և այլն:

Բնակավայրերում սանիտարական մաքրման ենթակա տարածքը կազմում է 658,55 հա մակերես, իսկ միկրոռեգիոնում գործող աղբավայրերի ընդհանուր քանակը ինն է (արտոնված և չարտոնված): Դրանց զգալի մասը նախատեսվում է կոնսերվացնել և հեռանկարում մարզի կտրվածքով պահպանել երկու հիմնական աղբավայրեր:

«Վայոց ձոր-4» միկրոռեգիոնի գյուղական համայնքներում ներկայումս աղբահանումը կատարվում է անկանոն ձևով՝ հանգեցնելով համայնքներում հակասանիտարական վիճակի: Համայնքներում առաջացող կենցաղային կոշտ թափոնների տարեկան քանակը ներկա իրավիճակում՝ 3762 մարդու հաշվարկով կազմում է 940,5 տ/տարի: Հեռանկարում 4138 մարդ բնակչության թվաքանակի դեպքում թափոնների ընդհանուր հեռանկարային քանակը կկազմի~1035տ/տարի: Իսկ արդյունաբերական թափոնների ընդհանուր քանակը կազմում է 1,6 տ/տարի, որից ոչ օգտագործելի թափոնների քանակը՝ 0.5 տ/տարի, որը ներկայում նույնպես հեռացվում են կենցաղային թափոնների աղբավայր, քանի որ համայնքները չունեն արդյունաբերական թափոնների համար համապատասխան աղբավայր: Հեռանկարում սպասվում է թափոնների քանակի ավելացում ~ 10%-ի չափով, ոչ օգտագործելի թափոնների քանակը կկազմի 0,9 տ/տարի: Օրգանական ծագման թափոններ են առաջանում առողջապահության բնագավառի հաստատություններում, որոնք վնասազերծման նպատակով հանձնվում են այդ թափոնները վերամշակող լիցենզավորված կազակերպությունների:

Վայոց ձորի մարզպետարանը առաջարկում է բոլոր 9 համայնքների համար նախատեսել աղբի հեռացման վայր՝ տեսակավորման և վերամշակման համար:

«Վայոց ձոր-4» միկրոռեգիոնի տարածքում ընդհանուր գերեզմանների թիվը կազմում է 9, յուրաքանչյուր համայնքում տեղակայված է 1 գերեզմանոց, /ընդհանուր 20 հա մակերեսով տարածքում/ որոնցից բոլորը գործող են:

Գերեզմանոցներում ներկայումս սանիտարական պահպանման գոտին ապահովված չէ: Այն հատվածներում, որտեղ ՍՊԳ-ն պահպանված չէ, նախատեսվում է ճանապարհի երկկողմանի սահմանազատում՝ ծառուղիների միջոցով և գերեզմանոցի պարագծով երկշարք ծառապատում:

«Վայոց ձոր-4» միկրոռեգիոնի համայնքների կանաչապատման համակարգի կայուն զարգացման համար անհրաժետ է իրականացնել գործողությունների համալիր ծրագիր, որն իր մեջ կպարունակի՝ համայնքապետարաններում մասնագիտացված կառուցվածքային ստորաբաժանման ստեղծումը, նոր տարածքների կանաչապատման իրականացումը՝ նախագծերին և ծրագրերին համապատասխան, ոռոգման համակարգի բարելավումը: Այդ նպատակի համար նախատեսված են ստեղծել այգիներ, կանաչ գոտիով սպորտ-հրապարակներ, շրջանային նշանակության կանաչ գոտիներ և այլն: Նախագծված են նաև մայրուղային ճանապարհների, գերեզմանոցի և այլ օբյեկտների սանիտարական պահպանության գոտիների կանաչապատում:

Ներկա դրությամբ «Վայոց ձոր-4» ՄՄՀՏՊՓ-ում ընդգրկված համայնքներում ընդհանուր օգտագործման կանաչ տնկարկների (զբոսայգիներ, պուրակներ և այլն) ընդհանուր մակերեսը կազմում է 2,5 հա: Հեռանկարում, գյուղական համայնքներում ընդհանուր օգտագործման կանաչ տնկարկների մակերեսը պետք է կազմի 4,96 հա /10 մ²/մարդ/:

«Վայոց ձոր-4» միկրոռեգիոնի համայնքներում հեղեղատար կոյուղու բացակայության արդյունքում գարնանային ձնհալի և աշնանային հորդ անձրևների ժամանակ հնարավոր են տարածքների հեղեղումներ: Բնակավայրերին բնորոշ է հեղեղային ձորակների, ինչպես նաև սողանքային երևույթների տարածումը: Այս երևույթից խուսափելու նպատակով բոլոր համայնքերի համար նախագծով առաջարկված է հեղեղատար առուների նախագծում և կառուցում բնակավայրերի, հատկապես կառուցապատված տարածքների համար:

ՇՄԱՌԳ հաշվետվությանը կից փաստաթղթերում վերլուծվել է նաև «Վայոց ձոր-4» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածքների բնակավայրերին սպառնացող բնածին վտանգները և /կարկուտ, քամի, հեղեղ, սելավ/ վտանգավոր երկրաբանական երևույթները /սողանքներ/ և հնարավոր արտակարգ ռիսկերը և առաջարկվել են կանխարգելմանը և նվազեցմանն ուղղված նախագծային լուծումներ:

Համայնքների տարածքային զարգացման համար առաջնահերթ ընտրվել են այնպիսի ուղղություններ, որոնց համար ներդրումները նպաստավոր կլինեն տարբեր ոլորտների զարգացման համար և կխթանեն.

- արտադրության հիմնական ճյուղերի զարգացմանը,
- հնարավոր ռեկրեացիոն գոտիների կազմակերպմանը,
- շրջակա միջավայրի բարելավմանը և պահպանմանը,
- ինժեներական ենթակառուցվածի, ճանապարհային ցանցի և սոցիալ-կենցաղային համակարգի զարգացմանը,
- պատմամշակութային ժառանգության պահպանությանը,
- բնական և տեխնածին վտանգավոր երևույթներից տարածքի պաշտպանությանը,
- սահմանամերձ տարածքներում բնակչության անվտանգության ապահովմանը,
- երկրորդական և միջգյուղական ճանապարհների բարելավմանը և բարեկարգմանը,
- ճանապարհների բարելավմանը և բարեկարգմանը:

«Վայոց ձոր-1» տարածաշրջանի զարգացման ծրագրով նախատեսվող աշխատանքները և նախագծային լուծումներ միտված են միկրոռեգիոնի սոցիալական և բնապահպանական իրավիճակի բարելավմանը: Տարածաշրջանում, նախագծային ժամանակաշրջանում շրջակա միջավայրի պահպանության, բնապահպանական իրավիճակի բարելավման և բնակչության կենսամակարդակի բարձրացման համար ծրագրով նախատեսված առաջնահերթ և հեռանկարային միջոցառումները ներառում են.

- երկրորդական և միջգյուղական ճանապարհների ասֆալտապատում և խճապատում, ճանապարհաշինության աշխատանքներ;
- ջրամատակարարման համակարգի և կոյուղու բարեկարգում;
- անձրևաջրերի հեռացման համակարգի նախագծում և կառուցում;
- Ջերմուկ քաղաքում եռամսյակը մեկ՝ շրջակա միջավայրի (օդ, ջուր,հող) մոնիթորինգի կազմակերպում;
- գետեր թափվող տնտեսա-կենցաղային և արտադրական հոսքաջրերի կենսաբանական մաքրման կայանի նախագծում և կառուցում;
- վնասված հասարակական և արտադրական նշանակության շինությունների և կառույցների վերականգնում:
- շահագործվող հիդրոէլեկտրակայանների արդիականացում, ջրառի կետում ջրաչափիչ սարքավորումների տեղադրում՝ գետային էկոհամակարգի պահպանության նպատակով;

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵՎ ՓՈՐՁԱՂԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ՀՊՏԿ "ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՂԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ"
ՍՊԸ
02543369
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ЗАКЛЮЧЕНИЕ ЭКСПЕРТИЗЫ
COMMISSION OF EXPERTS

- ոռոգման ներքին ցանցի վերականգնում;
- համայնքներում հանգստի գոտիների ստեղծում;
- մսի վերամշակման արտադրամասի ստեղծում(սպանդանոցի կառուցում);
- սանիտարական աղբավայրերի և աղբամշակման գործարանի կառուցում, աղբի տեսակավորում;
- ընդհանուր օգտագործման կանաչապատ տարածքների ընդլայնում, ճանապարհի եզրերին, հանգստի գոտիներում կանաչապատման իրականացում;
- մեքենաների տեխնիկական վիճակի վերահսկողության սահմանում, ինչը կնպաստի ավտոտրանսպորտի արտանետումների կրճատմանը;
- ջեռուցման նոր տեխնոլոգիաների կիրառում, ինչը կկրճատի մթնոլորտ արտանետումները մինչև 8,43 տ/տարի,
- ընդերքօգտագործման հետևանքով խախտված տարածքների վերականգնումը/ռեկուլտիվացիան,
- արդյունաբերությունում առաջատար տեխնոլոգիաների ներդրում:

Հեռանկարային ժամանակաշրջանում միկրոռեգիոնում շրջակա միջավայրի բարելավման և աղբահանության միջոցառումներից կարևորվում է՝

- կենցաղային թափոնները հավաքող կազմակերպությունների ցանցի ընդլայնումը,
- գյուղական բնակավայրերում հասարակական նշանակության բաց տարածքների ստեղծման, բարեկարգման տարածքների և ընդհանուր օգտագործման կանաչապատ տարածքների ընդլայնումով:

Եզրափակիչ մաս «Վայոց ձոր-4» ՄՄՀՏՊ փաստաթղթում ընդգրկված գյուղական համայքների համար առաջարկված քաղաքաշինական լուծումների իրականացման և շրջակա միջավայրի պահպանության արդյունավետ կազմակերպման համար, ՇՄԱՌԳ հաշվետվությունում համալիր կերպով գնահատվել են առկա բնապահպանական խնդիրները, գոյություն ունեցող իրավիճակը և ընտրվել զարգացման այնպիսի սկզբունքներ, որոնց միջոցով հնարավոր կլինի ներդաշնակորեն լուծել սոցիալական, տնտեսական և բնապահպանական խնդիրները: Քանի որ նախագծով նախատեսված միջոցառումներն իրականացվելու են արդեն իսկ կառուցապատված բնակելի տարածքներում, հետևաբար նախագծված համակարգերի վերակառուցման աշխատանքների ազդեցությունները կկրեն լոկալ և ժամանակավոր բնույթ, իսկ բուսատեսակներին և կենդանատեսակներին հասցվող վնասը՝ նվազագույն:

Փաստաթղթի փորձաքննական գործընթացին մասնակցել են առողջապահության, արտակարգ իրավիճակների, կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարությունները, շրջակա միջավայրի նախարարության համապատասխան ստորաբաժանումները, որոնց կողմից ներկայացված դիտողություններով և առաջարկություններով ՇՄԱՌԳ հաշվետվությունը լրամշակվել է:

Ծրագրի ազդեցության ենթակա համայնքների հանրությունը հանրային քննարկումների ձևով մասնակցել է հաշվետվության գնահատման և փորձաքննական գործընթացներին:

«Վայոց ձոր-4» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման նախագիծը ներառում է մշտադիտարկում (մոնիթորինգ) և հետնախագծային վերլուծություն, ինչը թույլ կտա հիմնադրույթի գործունեության ընթացքում վերլուծել և դիտարկել համայնքների զարգացման իրատեսական սցենարները՝ քաղաքաշինական փաստաթղթերում ներառել տնտեսության զարգացման առավել իրատեսական ոլորտներ՝ տարածաշրջանի բնապահպանական պահանջների, նորմերի և սահմանափակումների համադրմամբ ապահովելով մարդու

ЗАКЛЮЧЕНИЕ ЭКСПЕРТИЗЫ COMMISSION OF EXPERTS

առողջության, բնականոն զարգացման և բնառեսուրսների ռացիոնալ օգտագործման հիմնախնդիրները:

Փորձաքննական պահանջ

Հիմնադրութային փաստաթղթի շրջանակներում նախատեսվող գործունեությունների ծրագրային և նախագծային փաստաթղթերը՝ մինչև իրականացումն անհրաժեշտ է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ներկայացնել շրջակա միջավայրի նախարարություն՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայնախագիծ» ԲԲԸ կողմից ներկայացված Վայոց ձորի մարզի «Վայոց ձոր-4» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթերի (ՄՄՀՏՊՓ) շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն, վերը նշված պահանջի պարտադիր կատարման պայմանով:

Գլխ. մասնագետ Հ. Մկրտչյան